

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 3

(Prot.Nr.5, 3.§)

2015.gada 29.janvārī

Par tirgus dalībnieku apvienošanu

Lieta Nr.2149/14/7.2.2./10

Par SIA „Kubit” un AS „Saldus Mežrūpniecība” apvienošanu, SIA „Kubit” iegūstot netiešu izšķirošu ietekmi pār AS „Saldus Mežrūpniecība”

SATURA RĀDĪTĀJS

1. Apvienošanās dalībnieki.....	2
2. Apvienošanās veids	3
3. Konkrētais tirgus	3
4. Konkrētā tirgus raksturojums	5
4.1. Mežsaimniecības tirgus Latvijas teritorijā.....	5
4.2. Koksnes resursu iegūšanas (t.sk. mežizstrādes) tirgus Latvijas teritorijā.....	6
4.3. Zaģbaļķu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.....	7
4.4. Papīrmalkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.....	8
4.5. Celulozes šķeldas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā	9
4.6. Zaģmateriālu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā	10
5. Secinājumi par apvienošanās ietekmi.....	11

Konkurences padome (turpmāk – KP) 17.10.2014. saņēma SIA „Kubit” (turpmāk arī – Kubit) ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanu, kas iesniegts, pamatojoties uz Konkurences likuma (turpmāk – KL) 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu, Kubit iegūstot netiešu izšķirošu ietekmi pār AS „Saldus Mežrūpniecība” (turpmāk – Ziņojums). Saskaņā ar Ziņojumā norādīto apvienošanās dalībnieku kopējais neto apgrozījums 2013.gadā Latvijas teritorijā pārsniedz KL 15.panta otrās daļas 1.punktā noteikto apgrozījuma sliekšni – EUR 35 572 000 – un pārņemamo sabiedrību kopējais apgrozījums pārsniedz KL 15.panta otrajā prim daļā noteikto EUR 2 134 000 apgrozījuma apmēru, līdz ar to konkrētā apvienošanās ir paziņojama KP.

Pēc Ziņojuma iesniegšanas 23.10.2014. KP papildus saņēma AS „Saldus

mežrūpniecība” (turpmāk arī – Saldus MR) 21.07.2014. statūtus. Izvērtējot Ziņojumā ietverto un papildus sniegto informāciju, tika secināts, ka tas atbilst Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanas” prasībām. Līdz ar to par pilnīga Ziņojuma saņemšanas dienu KL 16.panta pirmās daļas izpratnē uzskatāms 23.10.2014.

KP 21.11.2014., pamatojoties uz KL 16.panta pirmo daļu, pieņēma lēmumu Nr.59 (Prot.Nr.59, 6.§) par papildu izpētes uzsākšanu lietā Nr.2149/14/7.2.2./10 „Par SIA „Kubit” un AS „Saldus Mežrūpniecība” apvienošanas, SIA „Kubit” iegūstot netiešu izšķirošu ietekmi pār AS „Saldus Mežrūpniecība” (turpmāk – Lieta).

Izvērtējot Ziņojumā ietverto un KP rīcībā esošo informāciju, KP

konstatēja:

1. APVIENOŠANĀS DALĪBNIEKI

SIA „Kubit”, reģistrācijas Nr.40103498353; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. A.N. pieder 100%.

Pašreizējie un plānotie darbības virzieni:

- Sava vai nomāta nekustama īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana;
- Holdingkompāniju darbība (plānotais darbības virziens).

Kubit un tālāk norādītie uzņēmumi uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku KL 1.panta 9.punkta izpratnē (turpmāk – Kubit saistītie uzņēmumi).

SIA „PATA AB”, reģistrācijas Nr.40003448619; juridiskā adrese: Miera iela 2, Inčukalns, Inčukalna pag., Inčukalna nov., Latvija. Darbības veidi: kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība, mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, mežizstrāde, mežsaimniecības palīgdarbības, mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, mežizstrāde. A.N. pieder 100%.

SIA „Smiltenes MRS”, reģistrācijas Nr.40003148353; juridiskā adrese: „Silvas Lejas”, Launkalnes pag., Smiltenes nov., Latvija. Darbības veidi: mežizstrāde. SIA „PATA AB” pieder 100%.

AS „Strenču mežrūpniecības saimniecība”, reģistrācijas Nr.40003009124; juridiskā adrese: „Silvas Lejas, Launkalnes pag., Smiltenes nov., Latvija. Darbības veidi: mežizstrāde. SIA „PATA AB” pieder 58,16%.

SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums”, reģistrācijas Nr.48503002883; juridiskā adrese: „Mežvidi”, Novadnieku pag., Saldus nov., Latvija. Darbības veidi: mežkopība un citas mežsaimniecības darbības. SIA „PATA AB” pieder 90%.

SIA „Zilānu Siltums”, reģistrācijas Nr.50103504721; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: elektroenerģijas ražošana, elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana. 2013.gadā un šobrīd saimniecisko darbību neveic. SIA „PATA AB” pieder 100%.

SIA „Fashion 5”, reģistrācijas Nr.40003594106; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos. SIA „PATA AB” pieder 100%.

SIA „Elvars”, reģistrācijas Nr.40003273510; juridiskā adrese: „Silvas-Lejas”, Launkalnes pag., Smiltenes nov., Latvija. Darbības veidi: mežizstrāde. SIA „PATA AB” pieder 100%.

SIA „Eferta”, reģistrācijas Nr.40003674613; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: mežizstrāde. SIA „PATA AB” pieder 100%.

SIA „ZM Sabiedrība”, reģistrācijas Nr.40103234346; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: elektroenerģijas ražošana. SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” pieder 100%.

AS „Latvijas meži”, reģistrācijas Nr.44103026273; juridiskā adrese: Miera iela 40, Inčukalns, Inčukalna pag., Inčukalna nov., Latvija. Darbības veidi: mežizstrāde; mežkopība un citas mežsaimniecības darbības. A.N. pieder 80%, bet SIA „PATA AB” – 5,2%.

SIA „CatchSmart”, reģistrācijas Nr.40103771258; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: informācijas pakalpojumi. A.N. pieder 100%.

SIA „PATA”, reģistrācijas Nr.40103586919; juridiskā adrese: Cēsu iela 14, Rīga, Latvija. Darbības veidi: mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos; kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība; citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos. A.N. pieder 100%.

AS „Saldus Mežrūpniecība”, reģistrācijas Nr.40003020121; juridiskā adrese: Kuldīgas iela 86C, Saldus, Saldus nov., Latvija. Saldus MR ir publiska akciju sabiedrība, kuras akcijas tiek kotētas NASDAQ OMX Riga (Rīgas Fondu biržā). SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” pieder 44%, SIA „Juridiskais birojs „Merkants”” – 27,21%, SIA „Pienjāņi” – 12,12%, SIA „JL Index” – 5,00%, bet SIA „PATA AB” – 0,79% akciju. Pārējās akcijas pieder uzņēmuma mazajiem akcionāriem, no kuriem nevienam nepieder vairāk kā 10% no kopējā uzņēmuma akciju skaita.

Pašreizējie un plānotie darbības veidi:

- Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana;
- Mežizstrāde;
- Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles;
- Salmu un pīto izstrādājumu ražošana;
- Kravu pārvadājumi pa autoceļiem;
- Uzglabāšana un noliktavu saimniecība.

Saldus MR un tālāk norādītais uzņēmums uzskatāms par vienu tirgus dalībnieku KL 1.panta 9.punkta izpratnē.

SIA „Pakuļu sporta bāze”, reģistrācijas Nr.48503009010; juridiskā adrese: „Mežvidi”, Novadnieku pag., Saldus nov., Latvija. 2013.gadā un šobrīd saimniecisko darbību neveic. Saldus MR pieder 100%.

2. APVIEŅOŠANĀS VEIDS

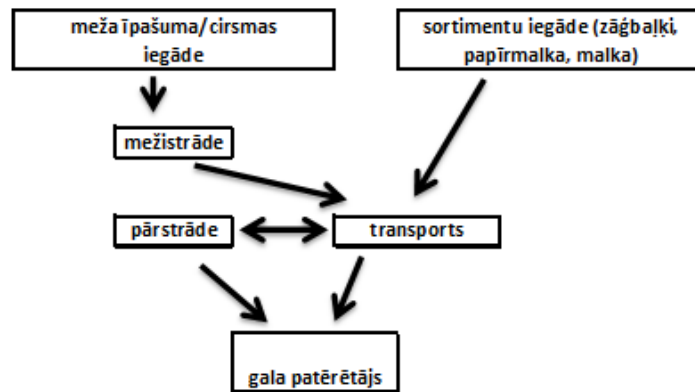
Apvienošanās ir paziņota KP saskaņā ar KL 15.panta pirmās daļas 3.punktu, t.i., Kubit no SIA „Juridiskais birojs „Merkants”” iegādāsies 27% no Saldus MR balsstiesīgajām akcijām. Šī darījuma rezultātā Kubit (kas caur Kubit saistīto uzņēmumu SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” netiešā veidā jau šobrīd kontrolē 44% Saldus MR akciju) netiešā veidā iegūs kontroli pār 71% Saldus MR akciju, t.i., netiešu izšķirošu ietekmi pār Saldus MR.

3. KONKRĒTAIS TIRGUS

Saskaņā ar KL 1.panta 5.punktā noteikto „*konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.*”

Abi apvienošanas dalībnieki pamatā darbojas koksnes resursu ieguves, pārstrādes un tirdzniecības nozarēs Latvijas teritorijā un ārpus tās.

Koksnes resursu gala patērētājam piegādes ķēde shematiski izskatās šādi:

Koksnes resursu ieguves un pārstrādes jomā galvenie darbības virzieni ir šādi (sakārtoti vertikāli secīgi):

Mežsaimniecība sevī ietver meža īpašumu iegādi, robežstīgu uzturēšanu, cirsmu fonda sagatavošanu, cirsmu fonda novērtēšanu, izstrādāto cirsmu atjaunošanu, jaunaudžu kopšanu. Meža atjaunošanas procesā augsnes sagatavošana tiek veikta ar specializētu traktortehniku (augšnes sagatavotājs), kā arī tiek piesaistīti apakšuzņēmēji stādīšanai un jaunaudžu kopšanai. Stādi tiek iepirkti no vietējām kokaudzētavām. Mežsaimniecības rezultātā ilgtermiņā tiek iegūtas koksnes resursu iegūšanai derīgas cirsmas, kuras apvienošanās dalībnieki pilnībā izmanto katrs savām vajadzībām.

- Mežizstrāde sevī ietver augošu koku (cirsmu) iegādi no privātiem meža īpašniekiem, cirsmu izstrādi (zāģēšana, kokmateriālu pievešana pie ceļa, kokmateriālu transportēšana līdz patērētājam). Mežizstrāde (cirsmu izstrāde) tiek veikta ar specializētu tehniku (specializētu zāģēšanas/pievešanas traktortehniku, specializētu kokmateriālu transportēšanai paredzētu tehniku).

- Kokapstrāde sevī ietver zāģbaļķu iegādi, šķirošanu, sazāģēšanu zāģmateriālos, zāģmateriālu (dēļu) žāvēšanu, šķirošanu pēc kvalitātes klasēm, impregnēšanu, zāģmateriālu un blakus produktu tirdzniecību.

Kubīt saistīto uzņēmumu pamatdarbības veidi ir mežsaimniecība, mežizstrāde, koksnes resursu iepirkšana un loģistika, kokmateriālu tirdzniecība un transportēšana. Savukārt Saldus MR pamatdarbības veidi ir mežsaimniecība, mežizstrāde un kokapstrāde.

Paziņotās apvienošanās dalībnieku pamatdarbība sakrīt šādos tirgos Latvijā:

- Mežsaimniecības tirgus;
- Koksnes resursu iegūšanas (t.sk. mežizstrādes) tirgus;
- Zāģbaļķu realizācijas tirgus;
- Papīrmalkas realizācijas tirgus;
- Celulozes šķeldas realizācijas tirgus;
- Zāģmateriālu realizācijas tirgus.

Apvienošanās dalībnieki uzskata, ka ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi attiecībā uz iepriekš aprakstītajiem tirgiem ir pietiekami līdzīgi visiem šajos tirgos strādājošiem dalībniekiem, ir Latvijas teritorija. Šādus līdzīgus konkurences apstākļus nosaka gan normatīvajos aktos noteiktie ierobežojumi attiecībā uz koksnes resursu iegūšanu, gan arī tirgus dalībnieku rīcībā esošā tehniskā nodrošinājuma un transporta (vai šāda veida pakalpojumu) pieejamība vietējā tirgū Latvijas teritorijā. Attiecībā uz koksnes resursiem Ziņojuma iesniedzējs norādīja, ka Kubīt saistītie uzņēmumi (*) no kopējā koksnes resursu apjoma iegūst Latvijas teritorijā. Tāpēc Ziņojuma iesniedzējs uzskata, ka visos minētajos preču tirgos konkrētais ģeogrāfiskais tirgus nosakāms kā Latvijas teritorija.

KP piekrīt Ziņojuma iesniedzēja viedoklim, ka mežsaimniecības un koksnes iegūšanas jomā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir definējams kā nacionāls, ievērojot darbību būtību un

koksnes resursu ģeogrāfisko izcelsmi šajos tirgos (Latvijā tiek iegūti (*) koksnes resursu).

Attiecībā par citiem Ziņojumā norādītajiem ietekmētajiem tirgiem KP norāda, ka konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežu noteikšanu būtiski var ietekmēt tas, vai pastāv pārrobežu tirdzniecība. KP rīcībā esošā informācija liecina, ka kokmateriālu tirdzniecībā eksporta īpatsvars ir būtisks. Ziņojumā sniegtā informācija to apliecina: a) Kubit iegūtie zāģbaļķi (aptuveni 20% apjomā) tiek eksportēti uz Igauniju, Lietuvu un Ķīnu; b) papīrmalka (aptuveni 90% apjomā) tiek eksportēta celulozes un papīra ražotājiem uz Zviedriju, Somiju, Vāciju un Beļģiju, jo vietējā tirgū šim koksnes veidam nav patērētāju; c) celulozes šķelda (aptuveni 90% apjomā) tiek eksportēta uz Skandināvijas valstīm – Zviedriju un Somiju, jo vietējā tirgū šim koksnes produktam nav patērētāju; d) zāģmateriāli (aptuveni 80% apjomā) tiek eksportēti uz Igauniju, Lietuvu, Apvienoto Karalisti, Ēģipti, Ķīnu, Dienvidkoreju, Vāciju, Franciju un citām valstīm.

Lai gan Ziņojuma iesniedzējs pauž viedokli, ka konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežas ir Latvijas teritorija, tomēr lielais eksporta īpatsvars zāģbaļķu, papīrmalkas, celulozes šķeldas un zāģmateriālu realizācijas tirgos skaidri norāda, ka konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežas ir plašākas.

Tādējādi par konkrētajiem tirgiem, kas var tikt ietekmēti apvienošanās rezultātā un kuru robežas ir Latvijas teritorija, tiek noteikti:

- Mežsaimniecības tirgus;
- Koksnes resursu iegūšanas (t.sk. mežizstrāde) tirgus.

Savukārt par tirgiem, kas var tikt ietekmēti apvienošanās rezultātā un kuru robežas ir daudz plašākas par Latvijas teritoriju, tiek noteikti:

- Zāģbaļķu realizācijas tirgus;
- Papīrmalkas realizācijas tirgus;
- Celulozes šķeldas realizācijas;
- Zāģmateriālu realizācijas tirgus.

4. KONKRĒTĀ TIRGUS RAKSTUROJUMS

Nemot vērā, ka KP rīcībā nav datu, lai raksturotu zāģbaļķu, papīrmalkas, celulozes šķeldas un zāģmateriālu realizāciju globālajos tirgos, šāds raksturojums tika veikts tikai attiecībā uz Latvijas teritoriju.

4.1. Mežsaimniecības tirgus Latvijas teritorijā

Mežsaimniecības tirgus Latvijas teritorijā lielumu visprecīzāk atspoguļo meža zemes platības apjoms. Latvijā kopā ir ~3,3 mlj. ha meža zemes, no kuriem ~1,6 mlj. ha atrodas AS „Latvijas valsts meži” (turpmāk – LVM) valdījumā. Kopējais mežu īpašnieku skaits ir ~155 tūkst. juridisko un fizisko personu. Salīdzinājumā ar 2003.gadu, ir nedaudz konsolidējusies privāto meža īpašnieku struktūra, kur ir izveidojušies vairāki nosacīti lielāki meža īpašnieki.

Tabulā Nr.1 parādīti lielākie meža zemju īpašnieki un valdītāji Latvijā, to īpašumā vai valdījumā esošās meža zemes platība hektāros un procentuālais īpatsvars no kopējās meža zemes platības Latvijā.

Meža zemju platība un lielākie īpašnieki 2013.gadā

Meža zemes īpašnieks vai pārvaldītājs	Īpašumā vai valdījumā esošās meža zemes platība	
	tūkst. ha	%
LVM	1 594,0	47,9%
(*)	(*)	(*) [1-5] %
(*)	(*)	(*) [1-5] %
(*)	(*)	(*) [1-5] %
(*)	(*)	(*) [<1] %
(*)	(*)	(*) [<1] %
(*)	(*)	(*) [<1] %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [<1] %
Saldus MR	(*)	(*) [<1] %
Pārējie	1 484,8	44,75%
Kopā	3 324,6	100%

Avots: Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

KP secina, ka tirgū pastāv viens izteiktais tirgus līderis – LVM, kurš aizņem aptuveni pusi tirgus, pārējais tirgus ir sadrumstalots un nevienam tirgus dalībniekam tirgus daļa nepārsniedz (*) [1-5] %.

4.2. Koksnes resursu iegūšanas (t.sk. mežizstrādes) tirgus Latvijas teritorijā

Koksnes resursu iegūšanas (t.sk. mežizstrādes) tirgus Latvijas teritorijā iekļauj koksnes resursus, kuri tiek iegūti mežsaimniecības rezultātā, vai arī tos nopērkot vai nosolot augošu koku cirsmu izolēs, vai koksnes resursus iegūstot pēc ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem, vai tos iegūstot apaļo kokmateriālu sortimentu veidā un arī koksnes resursus iegūstot privāto mežu īpašniekiem piederošajās meža platībās.

Par piegādātājiem mežizstrādes tirgus kontekstā tiek uzskatīti mežizstrādes vajadzībām izmantojamo cirsmu piegādātāji – meža īpašnieki/apsaimniekotāji – lielākais no kuriem ir LVM. Koksnes resursu iegūšanas tirgū LVM ir piegādātājs, bet vienlaicīgi publisko mežizstrādes pakalpojumu iepirkumos – pircējs. Ņemot vērā KP rīcībā esošo informāciju, KP uzskata, ka LVM kā mežizstrādes pakalpojumu pircējam ir iepirkuma vara (iespējams, arī dominējošais stāvoklis). Mežizstrādei ir sezonāls raksturs un sezonā (novembris-marts) tiek piesaistīti arī papildu apakšuzņēmēji. Līdz ar to, analizējot piegādes struktūru konkrētajā mežizstrādes tirgū, tālāk tiek sniegta informācija arī attiecībā uz mežizstrādes pakalpojumu sniedzējiem.

Koksnes resursu iegūšanas tirgū darbojas ~155 tūkst. publisko un privāto mežu īpašnieki. Turklāt viena koksnes resursu pārdevēja – LVM – apsaimniekošanā ir gandrīz 50% no Latvijas teritorijā esošajiem koksnes resursiem.

Saskaņā ar Valsts meža dienesta (turpmāk – VMD) datiem 2013.gadā Latvijā tika nocirsti 11,66 mlj. m³ koksnes, bet Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) dati atklāj, ka kokmateriālu imports bija vien 0,54 mlj. m³.

Izvērtējot VMD un CSP datus par importēto kokmateriālu apjomu attiecīgajā periodā, koksnes resursu iegūšanas apjomi Latvijas teritorijā ir šādi:

Koksnes resursu iegūšanas tirgus lielums un tirgus daļas 2013.gadā, mlj. m³

	Realizācijas apjoms, mlj. m ³	Tirgus daļa, %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [10-20] %
Kronospan Riga, SIA	(*)	(*) [5-10] %
Metsa Forest Latvia, SIA	(*)	(*) [5-10] %
Saldus MR	(*)	(*) [1-5] %
Latvijas Finieris, AS	(*)	(*) [1-5] %
Stora Enso Latvija, AS	(*)	(*) [1-5] %
Jēkabpils mežrūpniecība, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Smiltene Impex, SIA	(*)	(*) [<1] %
Pārējie	7,1	58,2%
Kopējais realizācijas apjoms Latvijā, mlj. m³	12,2¹	100%

Avots: Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

Tabulā Nr.2 norādīti apvienošanās dalībnieku un to konkurentu tirgus daļas un kopējais tirgus lielums. KP secina, ka koncentrācija tirgū ir zema. Pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļa koksnes resursu iegūšanas tirgū Latvijas teritorijā būs (*) [10-20] %.

4.3. Zāģbaļķu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Zāģbaļķu realizācijas tirgū kā piegādātāji darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus (tie varētu būt arī mežu īpašnieki un pārvaldītāji, ņemot vērā palielinošos vertikālās integrācijas tendenci mežsaimniecības un kokrūpniecības nozarēs). Kubit saistītie uzņēmumi nodarbojas arī ar zāģbaļķu tālākpārdošanu, līdz ar to par piegādātājiem šajā tirgū tiek uzskatīti arī citi zāģbaļķu piegādātāji, kuri piegādā zāģbaļķus to tālākai šķirošanai un pārdošanai. Savukārt pircēji ir uzņēmumi, kas zāģbaļķus eksportē vai pārstrādā, t.i., ražo zāģmateriālus (kokzāģētavas)².

(*) Saldus MR pārdod Kubit saistītajiem uzņēmumiem 100% zāģbaļķu (*) no visa Saldus MR pārdotā zāģbaļķu apjoma.

Izvērtējot CSP datus attiecībā uz zāģbaļķu saražoto un eksportēto apjomu attiecīgajā periodā³, zāģbaļķu realizācijas apjomi Latvijas teritorijā ir šādi:

¹ Apvienošanās dalībnieku datu prognozes, jo precīzi dati attiecībā uz 2013.gada apjomiem uz ziņojuma iesniegšanas dienu vēl nav pieejami.

² KP 18.06.2008. lēmums Nr.67 lietā Nr.1317/08/06/9 „Par SIA „PATA AB” un SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” apvienošanu”;

³ Dati ir iegūti, CSP datus attiecībā uz zāģmateriālu saražoto un eksportēto apjomu attiecīgajā periodā reizinot ar divi, šādā veidā iegūstot ražošanā izmantoto zāģbaļķu apjomu attiecīgajā periodā. Kopējā tirgus vērtība ir iegūta, izmantojot CSP informāciju, balstoties uz datiem par vidējām zāģbaļķu cenām attiecīgajā periodā.

Zāģbaļķu realizācijas tirgus lielums un tirgus daļas 2013.gadā, mlj. m³

	Realizācijas apjoms, mlj. m ³	Tirgus daļa, %
LVM	(*)	(*) [40-50] %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [5-10] %
Saldus MR	(*)	(*) [1-5] %
Metsa Forest Latvia, SIA	(*)	(*) [1-5] %
BillerudKorsnas Latvia, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Stora Enso Latvija, AS	(*)	(*) [1-5] %
Latvijas Finieris, AS	(*)	(*) [<1] %
Jēkabpils mežrūpniecība, SIA	(*)	(*) [<1] %
Smiltene Impex, SIA	(*)	(*) [<1] %
Pārējie	2,427	38,5%
Kopējais realizācijas apjoms Latvijā, mlj. m³	6,3⁴	100%

Avots: Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

Tabulā Nr.3 norādīti apvienošanās dalībnieku un to konkurentu tirgus daļas un kopējais tirgus lielums. Tirgū ir izteikts līderis – LVM, bet pārējo tirgus dalībnieku tirgus daļas šobrīd nesasniedz (*) [10-20] %. Redzams, ka pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļa zāģbaļķu realizācijas tirgū Latvijas teritorijā būs (*) [10-20] %.

4.4. Papīrmalkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Papīrmalkas tirgum ir raksturīgs, ka papīrmalku iepērk vairāki iepircēji no koksnes resursu ieguvējiem salīdzinoši nelielās partijās, tad uzkrāj lielākas partijas un realizē uzņēmumiem, kas papīrmalku eksportē. Eksports notiek ar kuģiem pa jūras ceļu, kam nepieciešams uzkrāt attiecīgu papīrmalkas partiju. Turklāt Latvijā nav celulozes rūpnīcu, tāpēc papīrmalku Latvijā nepatērē, bet eksportē uz ārvalstīs esošajām celulozes rūpnīcām (Somijā, Zviedrijā, Dānijā, Vācijā, Lielbritānijā u.c. valstīs).⁵ Kā piegādātāji papīrmalkas realizācijas tirgū darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus. Pircēji papīrmalkas realizācijas tirgū ir uzņēmumi, kas papīrmalku pārsvarā eksportē.

(*). Saldus MR papīrmalku kā atsevišķu sortimentu neiepērk.

Saldus MR visu papīrmalkas apjomu (*) realizē caur Kubit saistītajiem uzņēmumiem.

Izvērtējot Zemkopības ministrijas (turpmāk – ZM) datus attiecībā uz papīrmalkas patērēto un eksportēto apjomu attiecīgajā periodā, kā arī apvienošanās dalībnieku rīcībā esošos datus⁶, papīrmalkas realizācijas apjomi Latvijas teritorijā ir šādi:

⁴ Apvienošanās dalībnieku datu prognozes, jo precīzi dati attiecībā uz 2013.gada apjomiem uz ziņojuma iesniegšanas dienu vēl nav pieejami.

⁵ KP 14.02.2003. lēmums Nr.8 „Par Stora Enso Oyj un AS Sylvester Grupas apvienošanās”; KP 18.06.2008 lēmums Nr.67 „Par SIA „PATA AB” un SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” apvienošanās”.

⁶ Dati ir iegūti no ZM atskaites Apvienoto Nāciju Pārtikas un Lauksaimniecības organizācijai (FAO) izmantojot informāciju par papīrmalkas (tehnoloģiskās koksnes) patērēto un eksportēto apjomu attiecīgajā periodā. Kopējā tirgus vērtība ir iegūta, izmantojot uzņēmuma SIA „PATA AB” datus, balstoties uz attiecīgā periodā realizētās papīrmalkas (tehnoloģiskās koksnes) vidējo vērtību.

Papīrmalkas realizācijas tirgus lielums un tirgus daļas 2013.gadā, mlj. m³

	Realizācijas apjoms, mlj. m³	Tirgus daļa, %
LVM	(*)	(*) [30-40] %
BillerudKorsnas Latvia, SIA	(*)	(*) [10-20] %
Metsa Forest Latvia, SIA	(*)	(*) [10-20] %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [10-20] %
Stora Enso Latvija, AS	(*)	(*) [1-5] %
Saldus MR	(*)	(*) [1-5] %
Latvijas Finieris, AS	(*)	(*) [1-5] %
Pārējie	0,45	11,2%
Kopējais realizācijas apjoms Latvijā, mlj. m³	4,0⁷	100%

Avots: Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

Tabulā Nr.4 norādīti apvienošanās dalībnieku un to konkurentu tirgus daļas un kopējais tirgus lielums. Tirgū darbojas izteikts tirgus līderis – LVM, bet ir arī daži uzņēmumi, kuru tirgus daļas ir (*) [10-20] % robežās. Tirgus dalībnieku skaits ir salīdzinoši neliels. Pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļa papīrmalkas realizācijas tirgū Latvijas teritorijā būs (*) [10-20] %.

4.5. Celulozes šķeldas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Latvijā nav celulozes rūpnīcu, tāpēc celulozes ražošanai nepieciešamas vielas Latvijā nepatērē, bet eksportē uz ārvalstīs esošajām celulozes/papīra ražošanas rūpnīcām (Dānijā, Somijā, Zviedrijā, Vācijā, Lielbritānijā u.c.)⁸. Kā piegādātāji celulozes šķeldas realizācijas tirgū darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus. Pircēji celulozes šķeldas tirgū ir uzņēmumi, kas celulozes šķeldu pārsvarā eksportē.

(*). Saldus MR celulozes šķeldu ražo, izmantojot uzņēmuma ietvaros mežizstrādes rezultātā iegūtus koksnes resursus.

Saldus MR pārdod Kubit saistītajiem uzņēmumiem ~87% celulozes šķeldas produkcijas (*) no visa Saldus MR pārdotā celulozes šķeldas produkcijas apjoma.

Izvērtējot ZM datus attiecībā uz šķeldas eksportēto apjomu attiecīgajā periodā, apvienošanās dalībnieku rīcībā esošos datus⁹, kā arī pārējo lielāko tirgus dalībnieku sniegtos datus, celulozes šķeldas realizācijas apjomi un kopējā tirgus vērtība Latvijas teritorijā ir šāda:

⁷ Apvienošanās dalībnieku datu prognozes, jo precīzi dati attiecībā uz 2013.gada apjomiem uz ziņojuma iesniegšanas dienu vēl nav pieejami.

⁸ KP 14.02.2003 lēmums Nr.8 „Par Stora Enso Oyj un AS Sylvester Grupas apvienošanās”; KP 18.06.2008 lēmums Nr.67 „Par SIA „PATA AB” un SIA „Saldus mežrūpniecības uzņēmums” apvienošanās”.

⁹ Dati ir iegūti no ZM atskaites FAO, izmantojot informāciju par celulozes šķeldas (šķelda un skaidas) eksportēto apjomu attiecīgajā periodā. Kopējā tirgus vērtība ir iegūta, izmantojot uzņēmuma SIA „PATA AB” datus, balstoties uz attiecīgā periodā celulozes šķeldas (šķelda un skaidas) vidējo vērtību.

Celulozes šķeldas realizācijas tirgus lielums un tirgus daļas 2013.gadā, mlj. EUR

	Realizācijas vērtība, mlj. EUR ¹⁰	Tirgus daļa, %
Metsa Forest Latvia, SIA	(*)	(*) [20-30] %
Stora Enso Latvija, AS	(*)	(*) [1-5] %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [10-20] %
BillerudKorsnas Latvia, SIA	(*)	(*) [5-10] %
AKZ, SIA	(*)	(*) [5-10] %
Saldus MR	(*)	(*) [5-10] %
Smiltene Impex, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Jēkabpils mežrūpniecība, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Pārējie	28,44	41,9%
Kopējā realizācijas vērtība Latvijā, mlj. EUR	67,81	100%

Avots: Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

Tabulā Nr.5 norādīti apvienošanās dalībnieku un to konkurentu tirgus daļas un kopējais tirgus lielums. Dati liecina, ka tirgus nav augstu koncentrēts. Pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļa būs (*) [10-20] %.

4.6. Zāgmateriālu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā

Zāgmateriālu realizācijas tirgus sevī ietver zāģbaļķu iegādi, šķirošanu, sazāģēšanu zāgmateriālos, zāgmateriālu (dēļu) žāvēšanu, šķirošanu pēc kvalitātes klasēm, impregnēšanu, un zāgmateriālu tirdzniecību. Kā piegādātāji zāgmateriālu realizācijas tirgū darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus. Pircēji zāgmateriālu realizācijas tirgū ir uzņēmumi, kas zāgmateriālus pārsvarā eksportē.

(*). Savukārt Saldus MR zāgmateriālu ražošanai izmanto uzņēmuma ietvaros mežizstrādes rezultātā iegūtos koksnes resursus, kā arī papildus iepērk no LVM un Kubit saistītajiem uzņēmumiem.

Saldus MR pārdod Kubit saistītajiem uzņēmumiem ~99% zāgmateriālu produkcijas (*) no visa Saldus MR pārdotā zāgmateriālu celulozes šķeldas produkcijas apjoma.

Saskaņā ar CSP datiem 2012.gadā zāgmateriālu ražošanas nozarē strādājošo uzņēmumu skaits bija 872, zāgmateriālu realizācijas apjomi Latvijas teritorijā ir šādi¹¹:

¹⁰ Realizācijas apjoma (m³) vietā izmantota realizācijas vērtība (EUR), jo tirgus dalībnieku sniegtie dati nebija viendabīgi un salīdzināmi.

¹¹ CSP dati pēc klasifikatora C1610) Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana.

Zāgmateriālu realizācijas tirgus lielums un tirgus daļas 2013.gadā, mlj. m³

	Realizācijas apjoms, mlj. m ³	Tirgus daļa, %
Kubit saistītie uzņēmumi	(*)	(*) [5-10] %
Saldus MR	(*)	(*) [5-10] %
AKZ, SIA	(*)	(*) [5-10] %
Stora Enso Latvija, AS	(*)	(*) [1-5] %
Smiltene Impex, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Jēkabpils mežrūpniecība, SIA	(*)	(*) [1-5] %
Pārējie	2,33	76,1%
Kopējais realizācijas apjoms Latvijā, mlj. m³	3,06	100%

Avots: CSP dati, Ziņojums un tirgus dalībnieku sniegtie dati

Tabulā Nr.6 norādīti apvienošanās dalībnieku un to konkurentu tirgus daļas un kopējais tirgus lielums. Tirgus ir sadrumstalots ar zemu koncentrāciju tajā. Pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļa būs (*) [10-20] %.

5. SECINĀJUMI PAR APVIENOŠANĀS IETEKMI

Apvienošanās rezultātā konkurence ietekmētajos tirgos netiks būtiski samazināta, jo:

1. Datu analīze rāda, ka apvienošanās rezultātā nevienā no ietekmētajiem tirgiem apvienotajam tirgus dalībniekam neizveidosies un nenostiprināsies dominējošais stāvoklis, bet pati tirgus struktūra nemainīsies un koncentrācija būtiski nepalielināsies. Turklāt vairākos no ietekmētajiem tirgiem darbojas spēcīgs tirgus līderis (LVM), kura tirgus vara spēj kompensēt varbūtēju apvienotajam tirgus dalībniekam radušos tirgus varu.

2. Ietekmētajos tirgos apvienotajam tirgus dalībniekam tirgus daļas tiek prognozētas līdz (*) [10-20] %. Turklāt jāņem vērā, ka šīs tirgus daļas ir aprēķinātas attiecībā uz Latviju, bet zāģbaļķu, papīrmalkas, celulozes šķeldas un zāgmateriālu realizācijas tirgos apvienotais tirgus dalībnieks konkurē starptautiskajos tirgos. Līdz ar to apvienošanās horizontālā ietekme nav būtiska.

3. Starp apvienošanās dalībniekiem jau šobrīd pastāv cieša sadarbība. 2013.gadā vairāk nekā (*) no Saldus MR apgrozījuma veidoja sadarbība ar Kubit saistītajiem uzņēmumiem, savukārt vismaz (*) no Kubit saistīto uzņēmumu apgrozījuma veidoja sadarbība ar Saldus MR. Līdz ar to apvienošanās neietekmēs vertikālo tirgus struktūru.

4. Attiecībā uz mežsaimniecības un koksnes resursu iegūšanas tirgu Latvijas teritorijā KP secina, ka apvienošanās rezultātā tirgus struktūra būtiski nemainīsies. Šobrīd tirgus ir salīdzinoši sadrumstalots (meža īpašnieku skaits ir ievērojams ~155 tūkst., bet tikai viena tirgus dalībnieka īpašumā vai valdījumā atrodas vairāk par 10% no kopējās meža zemju platības). Primārais koksnes resursu nodrošinātājs ir valstij piederošais uzņēmums LVM, kas neapšaubāmi atrodas dominējošā stāvoklī (īpašumā vai valdījumā atrodas 47,9% meža zemes). Apvienošanās dalībnieku īpašumā ir salīdzinoši nelielas mežu platības un arī pēc apvienošanās apvienotā tirgus dalībnieka īpašumā attiecībā pret kopējo tirgus lielumu vēl arvien būs nenozīmīga meža zemju platība – (*) no kopējās meža zemju platības. Papildus jāņem vērā apstākļi, ka koksnes resursu iegūšanas tirgū tikai lielam meža īpašniekam (kā LVM) ir iespējams ilgstoši (>1 gadu) būt nozīmīgam resursu piegādātājam.

5. Svarīgi ir ņemt vērā, ka meža apsaimniekošanas cikla ilgums mērāms vairākos gados/gadu desmitos, un bez ievērojamiem laika un materiālo resursu ieguldījumiem, tirgus stāvokli nav iespējams izmainīt. Šobrīd, izstrādājot cirkas sev piederošajos meža īpašumos,

tiek iegūti līdz 2% no kopējā Latvijā iegūtās koksnes (kokmateriāliem) apjoma. Šeit ir arī jāatzīmē, ka apvienošanās dalībnieku pamatdarbība nav meža zemju pirkšana vai pārdošana un apvienošanās dalībnieki ar to aktīvi nenodarbojas. Tāpat apvienošanās dalībnieku pamatdarbība nav arī meža apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana citiem mežu īpašniekiem. Savukārt lielāko piegādātāju mežsaimniecības tirgū piegādāto preču vai pakalpojumu vērtība attiecībā pret apvienošanās dalībnieku neto apgrozījumu ir niecīga.

6. Par galveno šķērslī un barjeru ienākšanai tirgū atzīstams ievērojamu sākotnējo investīciju apjoms ražošanas līdzekļos (meža, cirsmas vai apaļkoku sortimenta iegāde, mežistrādes un kokapstrādes tehnika, iekārtas, telpas, darbaspēka piesaiste u.c.), taču tā nav nepārvarama uzņēmumiem ar pieejamiem lieliem finanšu resursiem.

7. Ņemot vērā tirgus dalībnieku sniegto viedokli par zāgmateriālu pārprodukciju starptautiskajos tirgos, KP secina, ka šobrīd tirgū pastāv asa konkurence un apvienošanās dalībniekiem, apvienojot resursus, būs iespēja uzlabot konkurētspēju pasaules tirgos. Turklāt ražošanas jaudas ievērojami pārsniedz vietējā tirgus patēriņu.

8. KP secina, ka apvienošanās dalībnieku lielāko konkurentu, piegādātāju un klientu vairumam nav pamatota viedokļa par apvienošanos, vai tie uzskata, ka apvienošanās neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz nevienu no ietekmētajiem tirgiem.

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otrās daļas 1.punktu un 16.panta ceturto daļu, Konkurences padome

n o l ē m a :

atļaut apvienošanos, SIA „Kubit” iegūstot netiešu izšķirošu ietekmi pār AS „Saldus Mežrūpniecība”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama